

ISSN 2695-1584 (Print)
ISSN 2695-1592 (Online)
DOI:10.52058/2708-7530-2023-9(28)

VĚDA A PERSPEKTIVY

No 9(28)
2023

Ми з України

ISSN 2695-1584 (Print)

ISSN 2695-1592 (Online)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-9\(28\)](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-9(28))

Věda a perspektivy

№ 9(28) 2023

Praha, České republika
2023

Věda a perspektivy № 9(28) 2023
ISSN 2695-1584 (Print)
ISSN 2695-1592 (Online)

Multidisciplinární mezinárodní vědecký magazín “Věda a perspektivy” je registrován v České republice. Státní registrační číslo u Ministerstva kultury ČR: E 24142. № 9(28) 2023. str. 424

Zveřejněno rozhodnutím akademické rady Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (zápis č. 59/2023 ze dne 21. Září 2023)

Vydavatel:

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. , Česká republika
International Economic Institute s.r.o. Praha, Česká republika se sídlem V Lázních 688,
Jesenice 252 42
IČO 03562671 Praha, Česká republika
zastoupen Mgr. Markétou Pavlovou

Časopis vychází v rámci práce vydavatelské skupiny „Scientific Perspectives“ a s vědeckou podporou: veřejné organizace „Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration“, veřejné organizace „Association of Scientists of Ukraine“, Institut filozofie a sociologie Ázerbájdžánu Národní akademie věd (Baku, Ázerbájdžán)

Časopis je zařazen do mezinárodní vědeometrické databáze Index Copernicus (IC), mezinárodního vyhledávače Google Scholar a do mezinárodní vědeometrické databáze Research Bible

Šéfredaktor:
Karel Nedbálek - doktor
práv, docent (Zlín, Česká
republika)

Zástupce šéfredaktora:
Markéta Pavlova - ředitel,
Mezinárodní Ekonomický
Institut (Praha, České
republika)

Dina Dashevska - geolog,
geochemist Praha, Česká
republika (Jeruzalém, Izrael)

Členové redakční rady:

- Humeir Huseyn Achmedov** - doktor pedagogických věd, profesor (Baku, Ázerbájdžán)
Iryna Zhukova - kandidátka na vědu ve veřejné správě, docentka (Kyjev, Ukrajina)
Jurij Kijkov - doktor informatiky, dr.h.c. v oblasti rozvoje vzdělávání (Teplice, Česká republika)
Vladimír Bačišin - docent ekonomie (Bratislava, Slovensko)
Peter Ošváth - docent práva (Bratislava, Slovensko)
Dina Dashevsky - geolog, geochemik Praha, Česká republika (Jerusalem, Israeli)
Yevhen Romanenko - doktor věd ve veřejné správě, profesor, ctěný právník Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Oleksandr Datsiy - doktor ekonomie, profesor, čestný pracovník školství na Ukrajině (Kyjev, Ukrajina)
Badri Getchbaya - doktor ekonomie, profesor, docent na Batumi State University. Shota Rustaveli (Gruzie)
Laila Achmetová - doktorka historických věd, profesorka politologie, profesorka UNESCO, mezinárodní žurnalistiky a médií na žurnalistické fakultě Kazašské národní univerzity (KazNU). al-Farabi (Kazachstán)
Oleksandr Nepomnyashy - doktor věd ve veřejné správě, kandidát ekonomických věd, profesor, řádný člen Vysoké školy stavební Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Michał Tomasz - doktor věd, docent katedry geografie regionálního rozvoje, University of Gdańsk (Polsko)

Články jsou vyvěšeny v redakci autora. Za obsah a pravopis zaslaných materiálů odpovídají autoři

© Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. , Česká republika, 2023
© Vydavatelské skupiny „Scientific Perspectives“, 2023
© autoři článků, 2023

OBSAH

SÉRIE “Ekonomika”

- Maryna Bochkarova** 10
THE MORTGAGE LENDING IMPACT ON THE US ECONOMIC DEVELOPMENT
- Viktoriia Stoika, Krystyna Kudak** 18
SMALL CITIES: UNLEASHING THE SOCIO-ECONOMIC POTENTIAL IN THE CONTEXT OF DECENTRALIZATION
- Ольга Демчук, Ирина Єрко** 27
ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА В ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ УКРАЇНИ
- Андрій Деркач** 39
ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ РЕІНЖІНІРИНГУ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ
- Юрій Кухтін** 53
ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ
- Олександр Самойлов** 65
АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ СФЕРИ УПРАВЛІННЯ ТВЕРДИМИ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ В УКРАЇНІ

SÉRIE “Pedagogika”

- Olena Baldyniuk** 81
CREATION OF A BARRIER-FREE ENVIRONMENT AS THE BASIS FOR THE FULL LIFE OF THE DISABLED POPULATION
- Iryna Demchenko, Valentyna Bilan** 88
SPECIFIC FEATURES OF OF PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL ASSISTANCE FOR YOUNGER SCHOOL STUDENTS WITH AUTISTIC SPECTRUM DISORDERS IN AN INCLUSIVE EDUCATIONAL SPACE

Iryna Malyshevskа <i>MODERNIZATION OF TRAINING PEDAGOGICAL SPECIALISTS TO WORK IN AN INCLUSIVE EDUCATION ENVIRONMENT</i>	97
Зінаїда Бакум, Тетяна Гарлицька <i>МЕТОДИ І ПРИЙОМИ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ МОВНОЇ ОСВІТИ</i>	105
Інна Гончар <i>ІДЕЇ ВІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ УКРАЇНИ</i>	117
Тетяна Грітченко, Олена Майданик <i>ФОРМУВАННЯ ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОЇ КАРТИНИ СВІТУ У ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»</i>	130
Людмила Хоменко, Наталія Сусла <i>ОРГАНІЗАЦІЯ КОНСТРУКТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЙ</i>	143
Юлія Чучаліна <i>ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я УЧНЯ ЯК ВАЖЛИВА УМОВА ПОВНОЦІННОГО НАБУТТЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ</i>	155
Ганна Шкарупа <i>МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ ХУДОЖНЬО-КОНСТРУКТИВНОЇ КОМПЕТЕ- НТНОСТІ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ У МИСТЕЦЬКИХ КОЛЕДЖАХ</i>	169

SÉRIE “Právní vědy”

Альона Агесенко <i>ПРОБЛЕМИ СУБ'ЄКТА ДЕКЛАРУВАННЯ НЕДОСТОВІРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ</i>	182
Євгеній Артюхов <i>НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНСТИТУТУ ОМБУДСМЕНА В УКРАЇНІ</i>	190
Аліна Золотар <i>ДИЛЕМА ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ПРАВ ВЛАСНИКІВ В СУЧАСНИХ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЯХ</i>	202

SÉRIE “Veřejná správa”

- В’ячеслав Анісімов** 215
ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ З ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ ТА ПРЕДСТАВНИКІВ ГРОМАДСЬКОСТІ В УКРАЇНІ
- Максим Васильєв** 228
КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ ТА ОХОРОНОЮ ЗЕМЕЛЬ ЯК ФУНКЦІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В ОБЛАСТІ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН
- Оксана Возовик** 251
ІНСТРУМЕНТИ ТА ПРОЦЕДУРИ АНТИКРИЗОВОГО ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ
- Олена Гудзь, Світлана Петькун** 264
ЗМІНА ТРАЄКТОРІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ В РЕАЛІЯХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

SÉRIE “Filosofické vědy”

- Андрій Шиманович** 277
ВИТОКИ ТА ЗАСАДНИЧІ ПРИНЦИПИ МЕТАФІЗИКИ РЕЖИНАЛЬДА ҐАРРІґУ-ЛАҐРАНЖА

SÉRIE “Historické vědy”

- Тетяна Кузнець** 288
КУЛЬТУРНЕ НАПОВНЕННЯ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ ПОВІТОВОГО МІСТА КІНЦЯ XIX – ПОЧАТКУ XX СТ. У КОНТЕКСТІ ІСТОРІЇ ПОВСЯКДЕННЯ
- Лариса Фицик, Ігор Фицик** 301
ІНСТИТУЦІЇ ВЛАДИ УКРАЇНСЬКОЇ ГЕТЬМАНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ 1648 – 1782 РР. ТА ЇХ РОЛЬ У ДЕРЖАВОТВОРЧИХ ПРОЦЕСАХ (СУЧАСНА ІСТОРІОГРАФІЯ ПРОБЛЕМИ)

SÉRIE “Politologie”

Iryna Gridina, Nataliia Pashyna, Victoriia Lysak 314
*THE IMPACT OF EUROSCEPTICISM ON THE TRANSFORMATION
OF THE UK PARTY SYSTEM IN THE CONTEXT OF BREXIT*

Viktoria Lysak, Anastasia Trofymenko 323
*PROTECTION OF THE RIGHTS OF NATIONAL MINORITIES IN THE
UNITED NATIONS: POLITICAL AND LEGAL ASPECT*

SÉRIE “Kriminalistika”

Богдан Войцеховський 330
*ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ (ЗЛОЧИНІВ)
ПРОТИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ З
ВИКОРИСТАННЯМ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ В УМОВАХ
ПОВНОМАСШТАБНОЇ АГРЕСІЇ РФ ПРОТИ УКРАЇНИ*

SÉRIE “Lingvistika”

Oksana Shovak, Natalia Petiy 344
*STRATEGIES OF PERSUASION IN J. BIDEN'S SPEECHES ON WAR
IN UKRAINE*

SÉRIE “Technické vědy”

Христина Терлецька 356
*АРХІТЕКТУРНА СПАДЩИНА В СТРАТЕГІЯХ ТА КОМПЛЕКСНИХ
ПЛАНАХ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ПРИКАРПАТТЯ*

SÉRIE “Fyzikální a matematické vědy”

Ігор Ткаченко, Юрій Краснобокий, Катерина Ільніцька 372
*ФІЗИЧНІ ОСНОВИ ЗАСТОСУВАННЯ УЛЬТРАЗВУКОВОГО
МЕТОДУ ДОСЛІДЖЕННЯ У БІОФІЗИЦІ ТА МЕДИЦИНІ*

SÉRIE “Potravinářské technologie”

Марія Грицевіч, Вікторія Дорохович

386

*ДОСЛІДЖЕННЯ РЕОЛОГІЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ТА
МІКРОСТРУКТУРИ ЕМУЛЬСІЙ ДЛЯ ПРИГОТУВАННЯ
НИЗЬКОБІЛКОВОГО ТІСТА*

SÉRIE “Psychologie”

Тетяна Некіз

398

*ОСОБЛИВОСТІ ВИЯВУ СВОБОДИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У
ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕТАПІВ МОРАЛЬНОГО ВИБОРУ МОЛОДІ*

SÉRIE “Občanské právo”

Інна Глущенко

409

*ОСОБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТНОГО СКЛАДУ В ЗОБОВ'ЯЗАННЯХ З
ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ ЗАПОДІЯНОЇ МАЛОЛІТНІМИ ЧИ
НЕПОВНОЛІТНІМИ ОСОБАМИ*

[https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-9\(28\)-27-38](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-9(28)-27-38)

Ольга Демчук

студентка

*Волинського національного університету
імені Лесі Українки, Україна
<https://orcid.org/0000-0001-5524-4633>*

Ірина Єрко

*кандидат географічних наук, доцент
Волинського національного університету
імені Лесі Українки, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-5395-7557>*

ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА В ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Анотація. У даній роботі висвітлено результати статистичного дослідження колективних засобів розміщування України за період 2016-2020 рр, як елементу туристичної індустрії. Виявлено ступінь розвитку готельної сфери України за допомогою статистичного аналізу основних видів показників КЗР України за період 2016-2020 рр. Розроблено карту України з кількісними показниками параметрів готельного господарства України у 2020 р. Проаналізовано кількість колективних засобів розміщування, кількість розміщених осіб, у тому числі іноземців, кількість ночівель, проведених приїжджими у колективних засобах розміщування за період 2016-2020 рр. Досліджено вплив міжнародних заходів, військових дій на сході України та пандемії COVID-19 на туристичну індустрію і готельне господарство України, в тому числі. Визначено слабкі та сильні сторони готельного господарства України.

Ключові слова: туристична індустрія, готель, колективні засоби розміщування, готелі та аналогічні засоби розміщування, спеціалізовані засоби розміщування, туристична сфера, готельне господарство, місткість засобів розміщування, середня місткість, пандемія COVID-19.

Olga Demchuk

Student,

*Lesya Ukrainka Volyn National University, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0001-5524-4633>*

Iryna Ierko

*Candidate of geographical sciences, associate professor,
Lesya Ukrainka Volyn National University, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-5395-7557>*

ACTIVITIES OF HOTEL MANAGEMENT ENTERPRISES IN THE TOURISM INDUSTRY OF UKRAINE

Abstract. This paper highlights the results of a statistical study of collective means of accommodation in Ukraine for the period of 2016-2020. The degree of development of the hotel sector of Ukraine is revealed using a statistical analysis of the main types of indicators of the collective means of accommodation in Ukraine for the period of 2016-2020, with a division into two groups: hotels and similar facilities hosting and specialized hosting facilities. For a more detailed analysis, a map of Ukraine was developed to plot indicators of quantitative parameters of the hotel industry of Ukraine in 2020. The number of collective accommodation facilities, the number of accommodated persons, including foreigners, and the number of overnight stays spent by visitors in collective accommodation facilities for the period 2016-2020 were analyzed. The impact of international events, military operations in the east of Ukraine, and the COVID-19 pandemic on the hotel industry of Ukraine has been studied. The conducted analysis helped to determine the weak and strong sides of the hotel industry of Ukraine, as a result, a conclusion was made using indicators of the use of collective means of accommodation in 2016-2020.

Keywords: tourism industry, hotel, collective means of accommodation, hotels and similar means of accommodation, specialized means of accommodation, tourism sector, hotel economy, capacity of means of accommodation, average capacity, COVID-19 pandemic.

Постановка проблеми. Готельне господарство України є важливою структурою в організації ефективного розвитку туристичної індустрії. Задоволення потреб людини в проживанні – мета діяльності будь-якого готельного підприємства. Тому важливо підтримувати високий рівень надаваних послуг та сприяти підвищенню показників готельного господарства України. Для аналізу результатів діяльності готельного господарства потрібно дослідити кількісні та якісні показники, а саме: кількість КЗР, кількість розміщених осіб, у тому числі іноземців, кількість ночівель, проведених приїжджими у колективних засобах розміщування за період 2016-2020 рр. Усі ці показники потребують наукового аналізу й стоять в основі аналізу даного дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Оцінкою показників та дослідженнями у сфері готельного господарства вивчає багато сучасних

науковців. Найбільш відомі з них Багрій М. В. [1], Зайцева В. М. [4], Мальська М. П. [10], Мункачій І. З. [11], Савіцька О. П. [12], Савіцька Н. В. [12], Скарга О. О. [13] та інші.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою даної статті – аналіз діяльності підприємств готельного господарства як складової туристичної індустрії України. Для досягнення даної мети розглядалися такі завдання: проаналізувати діяльність підприємств готельного господарства України, кількість колективних засобів розміщування, кількість розміщених осіб, у тому числі іноземців, кількість ночівель, проведених приїжджими у колективних засобах розміщування за період 2016-2020 рр.

Виклад основного матеріалу. Галузь туризму є однією з найшвидкозростаючих та перспективних галузей економіки. Туристична індустрія впливає на загальний економічний розвиток держави, кількість робочих місць та наповнення бюджету валютою за рахунок сплачених податків. Для подальшого функціонування та розвитку індустрії туризму вагомим роль відіграють колективні засоби розміщування. Колективні засоби розміщування (далі – КЗР) – засоби розміщування, в яких надають місце для ночівлі в кімнаті чи іншому приміщенні, у яких число місць повинно перевищувати певний мінімум для груп осіб, більших ніж одна сім'я, а всі місця підлягають єдиному керівництву й оплаті відповідно до встановлених цін [1].

Колективні засоби поділяються на:

1. Готелі та аналогічні засоби до яких відносять колективні засоби розміщування, що складаються більше ніж з семи номерів; мають єдине керівництво; надають готельні послуги, зокрема обслуговування в номерах, щоденне заправлення ліжок та прибирання кімнат і санвузлів; згруповані в класи і категорії відповідно до переліку надаваних послуг та наявного устаткування і не входять до категорії спеціалізованих закладів [2];

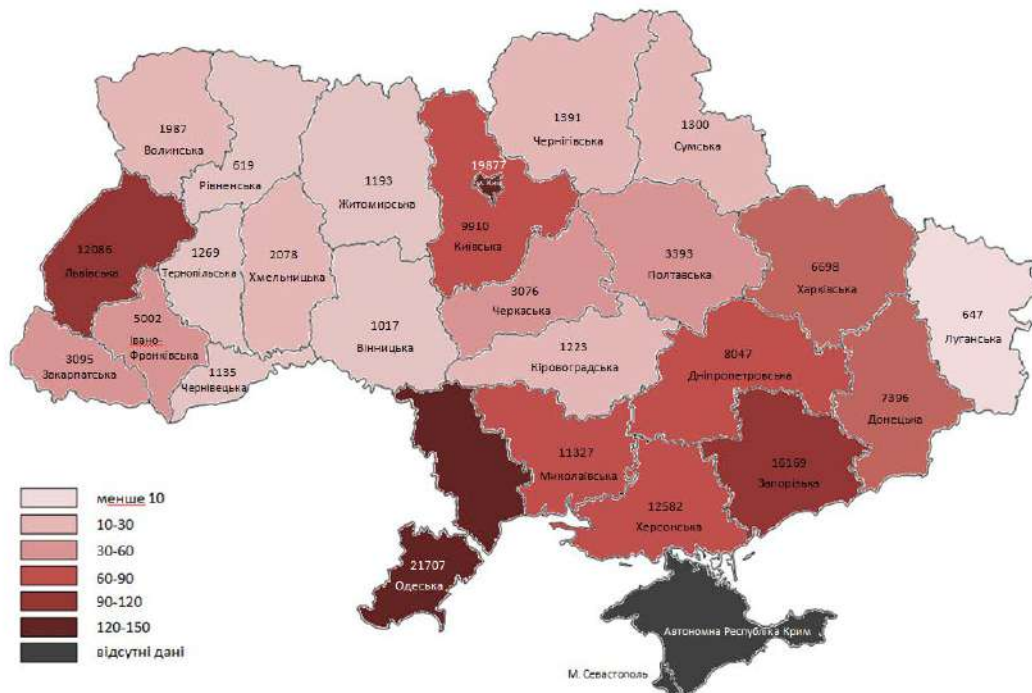
2. Спеціалізовані засоби розміщування до яких відносять засоби розміщування, що можуть бути безприбутковими, мають єдине керівництво, надають мінімум готельних послуг (крім щоденного заправлення ліжок), не обов'язково мають номери, а можуть мати одиниці житлового типу або колективні спальні приміщення, і, крім розміщування, виконують ще яку-небудь функцію (наприклад, лікування, оздоровлювання, соціальну допомогу, транспортування тощо) [2].

Для подальшої оцінки показників, було використано інформацію про колективні засоби розміщування зі статистичних збірників, яка укладається Державною службою статистики України на базі даних форми державного статистичного спостереження № 1-кзр (річна) "Звіт про діяльність

колективного засобу розміщування" щодо юридичних осіб, відокремлених підрозділів юридичних осіб. Варто зазначити, що статистичні дані, використані авторами, належать до періоду 2016-2020 рр. Інформацію наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Для детальнішого аналізу було використано карту України з динамікою різних показників, включаючи кількість КЗР та загальна місткість у КЗР за регіонами у 2020 рр.

Рис. 1 Кількісні параметри готельного господарства України у 2020 р.
Джерело: розроблено за джерелом [9]

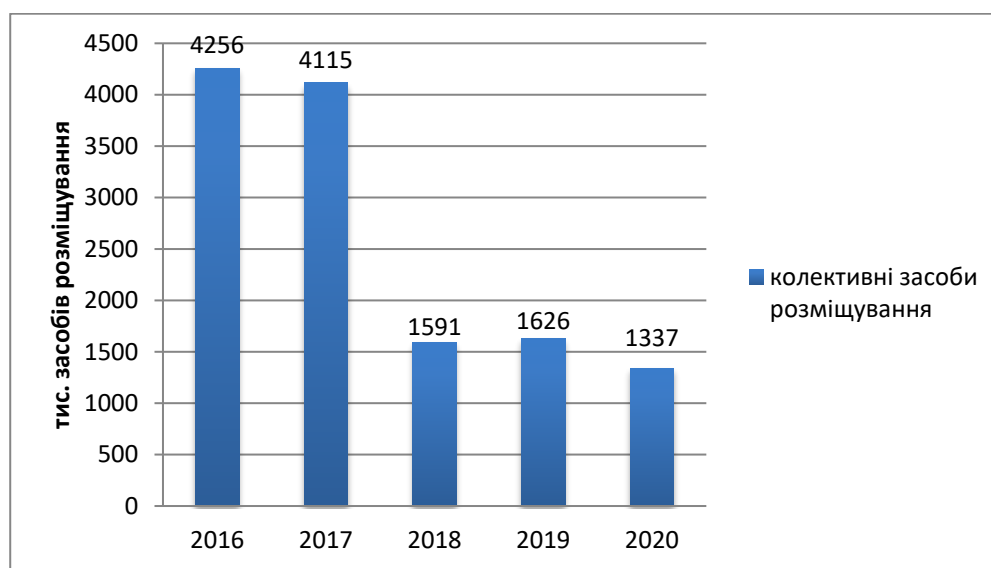
Важливою складовою сфери гостинності є КЗР, які представлені готелями, мотелями, кемпінгами, туристськими базами, літніми таборами тощо.

Найважчим роком для готельної індустрії виявився 2020 рік. COVID-19 вдарив по туристичній сфері спричинивши зниження показників функціонування готельного господарства України. Тому для детальнішого аналізу варто окремо розглянути показники КЗР України у 2020 році, оскільки даний рік виявився найскладнішим для готельної індустрії.

За даними рисунка бачимо, що у 2020 р. спостерігається нерівномірна накопиченість розташування КЗР розміщування України. Дана диспропорція викликана туристичною атрактивністю певних регіонів України, внаслідок чого спостерігається найбільша кількість КЗР та місць у них. Такими регіонами

виступають Львівська (111 на 12086 тис. місць), Закарпатська (48 на 3095 тис. місць), Київська (80 на 9910 тис. місць), Одеська (147 на 21707 тис. місць), Запорізька (119 на 16169 тис. місць), Миколаївська (83 на 11327 тис. місць), Херсонська (70 на 12582 тис. місць), Дніпропетровська (87 на 8047 тис. місць), Харківська (66 на 6698 тис. місць) та Донецька (65 на 7396 тис. місць) області. На рисунку 1 чітко спостерігається тенденція виокремлення найбільш туристично-перспективних регіонів України, тому важливо порівняти показники КЗР та їх місткості за попередні роки, щоб оцінити потенціал колективних засобів розміщування.

Рис. 2 Кількість колективних засобів розміщування 2016-2020 рр.
Джерело: розроблено за джерелом [5-9]

Упродовж 2016-2020 рр. у КЗР України фіксується зниження кількості даних закладів, що супроводжується динамікою спаду починаючи з 2016 р. За даними рисунка 2 бачимо, що протягом 2016-2020 рр. відбулося значне зниження кількості КЗР. Темпи їх скорочення були вищими, ніж їх зростання, а отже можемо припустити, що причиною спаду може слугувати низка чинників: від закриття нерентабельних закладів до поширення інфекції COVID-19 у 2020 р., що гальмував розвиток туризму на період 2021 та 2022 рр. Найбільше зростання чисельності КЗР спостерігається у 2016 р., можемо припустити, що причиною такого зростання був підвищений попит на проживання в даних закладах. Як бачимо з рис. 3 у 2016 р. дійсно спостерігався підвищений попит, проте він продовжує зростати включно до 2017 р., що свідчить про вищий фактор довіри, оскільки показник 2016 р. нижчий за 2017 р.

Зменшення кількості колективних засобів розміщування супроводжується поступовим згортанням їхньої сумарної місткості, а саме вона скоротилася на 51,75% з 2016-2020 рр. За даними управління статистики України, скорочення

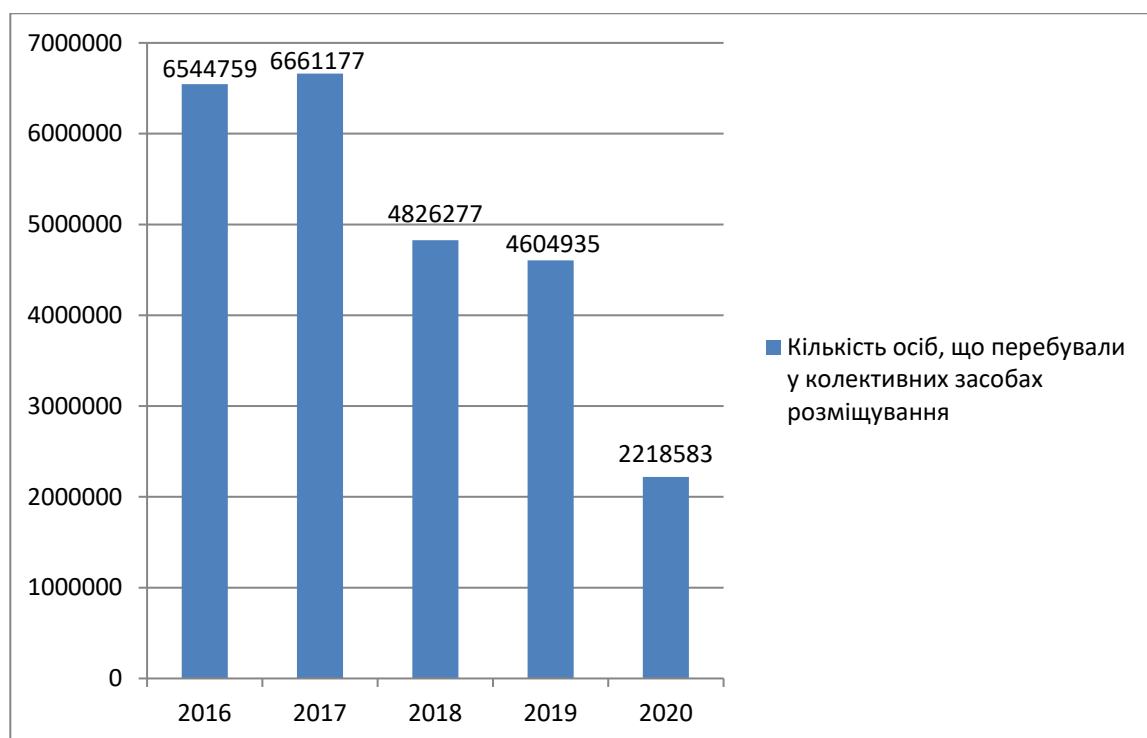

місткості у колективних засобах розміщування за п'ять років складає 194351 тис. місць, ці процеси відбуваються через військові дії на сході України, які почалися у 2014 р., також велику роль відіграло загострення епідеміологічної ситуації у 2020 р. внаслідок поширення інфекції COVID-19, застарілої матеріально-технічної бази, недостатньої підтримки влади тощо.

Важливою частиною аналізу є аналіз кількості осіб, що перебували у КЗР за період 2016-2020 рр. Отож, на рис. 3 зображена динаміка відвідування туристів України, які зупинялися у колективних засобах розміщування.

Варто брати до уваги, важливість такого показника, оскільки динаміка туристичних потоків за останні чотири роки, що подана на рис. 3, відображає стан сфери готельних послуг і тенденції ринку. Такі тенденції в туристичній галузі в першу чергу важливі для розвитку загальної сфери готельного господарства, оскільки на пряму від кількості осіб, залежить стан КЗР. Можна цілком вважати, що за кількістю динамікою кількості туристів лежать тенденції продиктовані суспільно-політичними та економічними обставинами в Україні протягом останніх двох років, які власне і вплинули на стан галузі сьогодні. Тож, спостерігаємо зменшення кількості осіб, що перебували у КЗР.

Рис. 3 Кількість осіб, що перебували у колективних засобах розміщування 2016-2020рр.

Джерело: розроблено за джерелом [5-9]

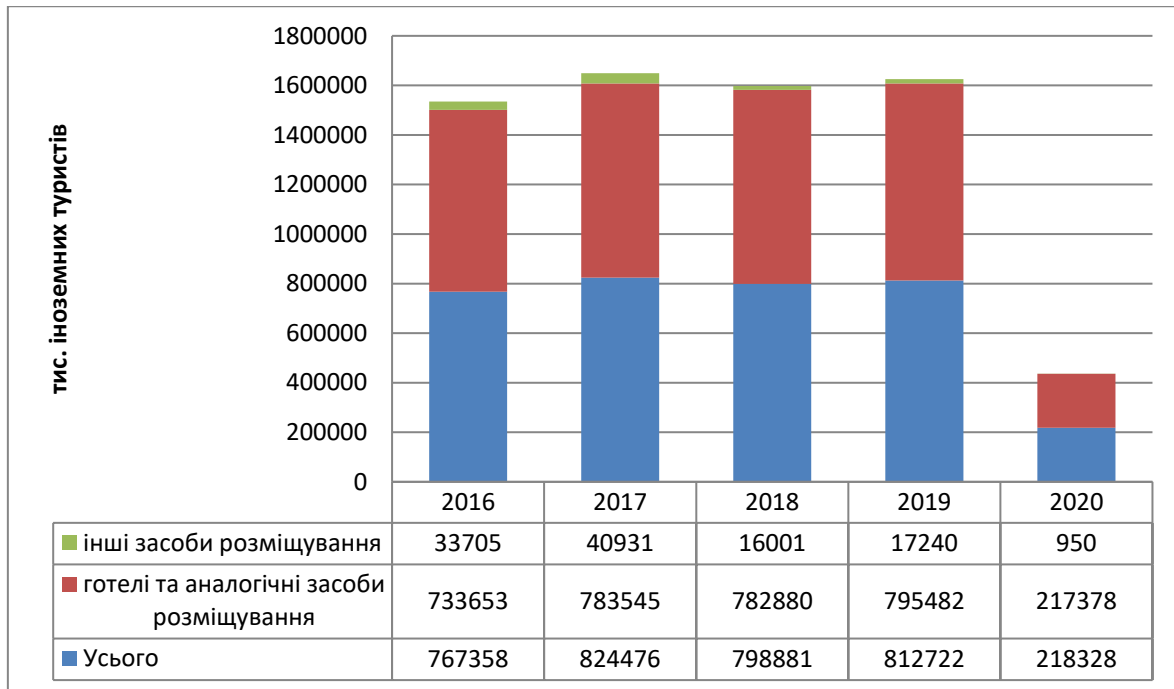
Отож, на рис. 3 зображено динаміку кількості осіб, що перебували у КЗР, де показано різке зменшення у 2020 р. кількості осіб, які зупинялися у КЗР

порівняно з попередніми роками. Впродовж 2016-2017 рр. зберігається стабільне підвищення кількості осіб, що перебували у КЗР, що свідчило про популярність вітчизняного туристичного продукту серед іноземців та внутрішніх туристів. Після 2017 р. ситуація різко погіршилась, ймовірно через застарілі стандарти обслуговування гостей та відсутності нових туристичних продуктів, що могли б спонукати до відвідування нових туристів, в тому числі й іноземних. Втім, найскладнішим роком для функціонування готельної індустрії виявився 2020 р., що є наслідком глобальної кризи, викликані пандемією та іншими проблемними чинниками сучасного етапу розвитку відносин між країнами, зрештою велика війна поставила розвиток готельного господарства на межу банкрутства, спричинивши зменшення кількості гостей у готелях. Із січня до 24 лютого 2022 р. готельна сфера України характеризувалась високим рівнем попиту серед туристів. У цей період заповнюваність зросла з 30% до 40% порівняно з 2021 р. Послаблення карантинних обмежень у 2021 р. спричинило зростання заповненості готелів з 35% - 40% до 55 % у Львові та 35% - 45% у Харкові [10].

Після 24 лютого 2022 року багато готелів Києва були зачинені, а ті, що працювали, мали достатньо низькі показники заповнюваності, які становили 10-20%. Середній рівень заповнюваності п'ятизіркових готелів Києва у березні-травні 2022 р. становив 37% проти 27% за період 2021 р. У західній частині країни в цей період спостерігалось підвищення кількості бронювань. Для прикладу у Львові середня заповнюваність зросла з 30% до 80%. На сході України через активні бойові дії навесні 2022 р. середній рівень заповнюваності готелів був близьким до нуля [10].

Влітку 2022 р. заповнюваність готелів Львова почало знижуватися і стабілізуватися на рівні 50-60%. У готелях Києва заповнюваність становила 15-20% до березня 2023 р. Загалом за підсумками 2022 р. кількість осіб, які розміщувалися в готелях Києва перевищила у п'ять разів. У п'ятизіркових готелях столиці середній рівень заповнюваності у 2023 р. становив 28-40%, що вище, ніж у 2021 р. Середня заповнюваність одеських готелів у 2022 р. становила 22%, у 2021 р. – 47%. Заповнюваність у Львові у 2022 р. становила 54%, що на 6% вище за показник у 2021 р., у Буковелі 58% проти 60% [10].

З кожним роком все більше іноземних туристів цікавляться новими туристичними напрямками, тому доцільно розглянути кількість іноземців, що перебували у колективних засобах розміщування у 2016-2020 рр [10].

Рис. 4 Кількість іноземців, що перебували у колективних засобах розміщування 2016-2020 рр.

Джерело: розроблено за джерелом [5-9]

З даних діаграми на рисунку 4 можемо спостерігати цілком стабільну динаміку кількості іноземців, які перебували у колективних засобах розміщування протягом 2016-2019 рр., що свідчить про сталу популярність України серед іноземних туристів, які часто відвідували країну або приїжджали на тривалий період часу для роботи, навчання тощо. З іншого боку, така динаміка свідчить про відсутність змін міграційної політики країни, або про те, що країна не здійснює активних заходів для залучення більшої кількості іноземних громадян. Найвищий показник фіксується у 2017 році, який дорівнює 824476 іноземним громадянам, які зупинялися у колективних засобах розміщення. Зростанню кількості туристів до України у 2017 році сприяв пісенний конкурс «Євробачення», за даними КМДА до столиці України приїхало близько 60 тис. туристів, що позитивно вплинуло на загальну динаміку. Та попри позитивні тенденції, нині відвідують Україну менше туристів, ніж до початку збройної агресії Росії.

Втім, кількість іноземних туристів, які зупинялися у колективних засобах різко зменшилась у 2020 році, причиною даної диспропорції виступає погіршення санітарно-епідеміологічної ситуації не тільки в Україні, а й у інших країнах світу, яка викликана поширенням інфекції COVID-19. Внаслідок пандемії COVID-19, в Україні у 2020 році було введено карантинні обмеження на в'їзд іноземних туристів, що спричинило значне зменшення кількості туристів, які могли зупинитися у колективних засобах України.

Також було обмежено функціонування готелів, ресторанів та інших туристичних закладів, що сильно вплинуло на загальний стан туристичної галузі в Україні. Закриття кордонів через поширення COVID-19 спричинило зниження показників відвідуваності осіб, що перебували у КЗР у 2020 р. Втім це не завадило розвитку внутрішнього туризму, де ситуація покращилася у 2021 році, коли було знято ковідні обмеження на перетин кордону серед іноземців та запровадження безвізового режиму для громадян Саудівської Аравії (225 осіб), Бахрейну (30 осіб), Кувейту (817 осіб) та Оману (61 особа).

Після повномасштабного вторгнення спостерігалось максимальне завантаження номерного фонду на заході України, але це був не туризм. Це вимушений переїзд людей з різних регіонів, щоб знайти безпечне місце або зупинитися на шляху до кордону. Відновлення туристичного і готельного ринку України значною мірою залежить від тривалості війни та стану економіки. Станом на сьогоднішній день, на ринку відсутні передумови для відновлення туристичних потоків, особливо іноземних. У випадку швидкого закінчення війни та відновлення авіасполучення галузь швидко відновить довоєнні показники, як у 2021 р. після зняття карантинних обмежень і розширення сполучення з країнами Перської затоки [10].

З урахуванням такого розподілу країн, цілком доцільно здійснити аналіз розподілу іноземців, що перебували у колективних засобах розміщування, за країнами, з яких вони прибули, оскільки це впливає на платоспроможність туристів з окремих країн, які мають вищий рівень розвитку. За статистичними даними найчастіше іноземні туристи прибували в Україну зі Сполучених Штатів Америки, Польщі, Туреччини, Російської Федерації, Великої Британії, Франції, Німеччини, Республіки Молдова. Протягом 2016-2020 рр. спостерігалось однакове співвідношення за кількістю прибулих туристів з країн, частка яких найбільше фігурує у статистиці, що свідчить про високий рівень довіри та вдале співвідношення ціни та послуг.

Тривалий час лідерами за перебуванням у колективних засобах розміщування були туристи-іноземці з США у 2016 – 72389 осіб, у 2017 – 79321 особа, у 2018 – 71653 особи, у 2019 – 152938 осіб, у 2020 – 21980 осіб. Як бачимо, протягом 2016-2019 рр. кількість туристів із США, які зупинялися у колективних засобах України – зростали. У 2020 році їх кількість значно зменшилась через поширення інфекції COVID-19, яка власне і призвела до зменшення загальної кількості приїжджиків.

Важливим параметром діяльності КЗР є показник - кількості ночівель осіб у колективних засобах розміщування за регіонами у 2016-2020 рр.

Даний показник відображає загальну кількість ночівель, за час перебування всіх приїжджиків за період 2016-2020 рр. Однак, фактична кількість днів може бути меншою, оскільки не всі номери в готелі були зайнятими кожен день.

Щодо динаміки цього показника протягом 2016-2020 рр. спостерігалось коливання кількості ночівель табл. 1.

Таблиця 1

Кількість ночівель осіб у колективних засобах розміщування у 2016-2020 рр.

Показник	2016	2017	2018	2019	2020
Кількість ночівель проведених розміщеними особами у КЗР, од	22881352	23130834	12768626	12446841	6227427

Джерело: розроблено за джерелом [5-9]

З даних таблиці 1 найбільша кількість ночівель, проведених розміщеними особами у КЗР відмічається у 2017 р., оскільки й кількість приїжджих за даний рік була найвищою цього року. В наступні роки спостерігається зниження кількості ночівель проведених приїжджими (близько 45%) з 2017 по 2018 рр. Найбільш несприятливим роком для КЗР був 2020 рік, пандемія вдарила по сфері туризму, що зумовила зниження показника на 50% порівняно з 2019 роком.

Висновки. Таким чином, колективні засоби розміщування України характеризуються нестійкою динамікою розвитку, зумовленими економічними та суспільно-політичними коливаннями, порушеннями податкового регулювання, різким падінням чи зростанням доходів населення, спадом туристичної популярності в туристичній індустрії України, зростанням цін на послуги й недостатнім рівнем якості обслуговування. Зважаючи на географічне положення України, вихід до моря, її багатий рекреаційний та туристичний потенціал, розвиток туризму в Україні не до кінця розкритий, що показано на показниках згідно статистичної інформації Колективних засобів розміщування за 2016-2020 рр. Втім, варто зазначити, що окремі показники мають позитивну динаміку, що сприятливо позначається на загальному стані туристичної індустрії України.

Література:

1. Багрій М.В. (2014) Кластер – перспективний напрям розвитку туристично-рекреаційного регіону. *Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка"*. № 6. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3168>.
2. Державна служба статистики України «Про роз'яснення щодо заповнення форми державного статистичного спостереження №1-КЗР (річна) «Звіт про діяльність колективного засобу розміщування» від 30.11.2012 р. №18/1-12/36 // URL: <https://ips.ligazakon.net/document/FIN81944> (дата звернення: 05.05.2023)
3. ДСТУ 4268:2003. Послуги туристичні. Засоби розміщення. Київ, 2003 р. URL: <https://uhra.com.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3-4268.pdf> (дата звернення: 06.05.2023)

4. Зайцева В.М. (2016) Особливості формування туристичних кластерів у Запорізькому регіоні. *Глобальні та національні проблеми економіки*. № 10. С. 586-590.
5. Колективні засоби розміщування в Україні у 2016 році: Статистичний бюлетень / Державна служба статистики України. Київ. 2017 р. С. 10.
6. Колективні засоби розміщування в Україні у 2017 році: Статистичний збірник / Державна служба статистики України. Київ. 2018 р. С. 10, 14, 17, 20.
7. Колективні засоби розміщування в Україні у 2018 році: Статистична інформація / Державна служба статистики України. Київ. 2019 р.
8. Колективні засоби розміщування в Україні у 2019 році: Статистична інформація / Державна служба статистики України. Київ. 2020 р.
9. Колективні засоби розміщування в Україні у 2020 році: Статистична інформація / Державна служба статистики України. Київ. 2021 р.
10. Кількість гостей у п'ятизіркових готелях зростає попри війну. Чому?. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/06/13/701093/> (дата звернення: 08.05.2023)
11. Мальська М. П. (2018) Адаптація підприємств індустрії гостинності до вимог зовнішнього середовища / М. П. Мальська, В. Л. Кізима, І. З. Мункачій. // *Економіка. Управління. Інновації. Серія: Економічні науки*. –№ 1. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2018_1_12.
12. Савіцька О.П. (2012) Формування туристичної привабливості території / О.П. Савіцька, Н.В. Савіцька, І.Я. Кулиняк // *Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України: збірник науково-технічних праць*. Львів: РВВ НЛТУ України. Вип. 22.15. С. 148-154.
13. Скарга О.О. (2018) Напрями інтеграції України в світовий ринок туристичних послуг в умовах глобалізації. *Економічний простір*. № 130. С. 36-49.

References:

1. Bahrii M.V. (2014) Klaster – perspektyvnyi napriam rozvytku turystychno-rekreatsiinoho rehionu [The cluster is a promising direction for the development of the tourist and recreational region]. *Efektivna ekonomika - Efficient economy*, №6. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3168> [in Ukrainian]
2. State Statistics Service of Ukraine "On clarification regarding filling out the state statistical observation [Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy «Pro roziasnennia shchodo zapovnennia formy derzhavnoho statystychnoho sposterezhennia» №1-CZR (annual). *Report on the activities of the collective accommodation facility - Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy Pro roziasnennia shchodo zapovnennia formy derzhavnoho statystychnoho sposterezhennia*, dated February 30, 2012, №18/1-12/36. <https://ips.ligazakon.net/document/FIN81944> [In Ukrainian]
3. DSTU 4268:2003. *Tourist services. Means of accommodation - Posluhy turystychni. Zasoby rozmishchennia*. <https://uhra.com.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3-4268.pdf> [In Ukrainian]
4. Zaitseva V. M. (2016). Osoblyvosti formuvannia turystychnykh klasteriv u Zaporizkomu rehioni [Of the formation of tourist clusters in the Zaporizhzhya Region]. *Global and national problems of the economy - Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*. No 10, 586–590. [In Ukrainian]
5. *Kolektyvni zasoby rozmishchuvannia v Ukraini u 2016 rotsi: Statystychnyi biuleten [Collective placement in Ukraine in 2016]*. (2017) Kyiv: Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [In Ukrainian]
6. *Kolektyvni zasoby rozmishchuvannia v Ukraini u 2017 rotsi: Statystychnyi biuleten [Collective placement in Ukraine in 2017]*. (2018) Kyiv: Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [In Ukrainian]
7. *Kolektyvni zasoby rozmishchuvannia v Ukraini u 2018 rotsi: Statystychnyi biuleten [Collective placement in Ukraine in 2018]*. (2019) Kyiv: Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [In Ukrainian]

8. *Kolektyvni zasoby rozmishchuvannia v Ukraini u 2019 rotsi: Statystychnyi biuleten [Collective placement in Ukraine in 2019]*. (2020) Kyiv: Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [In Ukrainian]

9. *Kolektyvni zasoby rozmishchuvannia v Ukraini u 2020 rotsi: Statystychnyi biuleten [Collective placement in Ukraine in 2020]*. (2021) Kyiv: Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [In Ukrainian]

10. The number of guests in five-star hotels is increasing despite the war. Why? [Kilkist hostei u piatyzirkovykh hoteliakh zrostaie popry viinu. Chomu?]. Retrived from: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/06/13/701093/> [In Ukrainian]

11. Malska M. P., Kizyma V. L., Munkachii I. Z. (2018). Adaptatsiia pidpriemstv industrii hostynnosti do vymoh zovnishnoho seredovyshcha [Adaptation of enterprises of the hospitality industry to the requirements of the environment]. *Economy. Management. Innovations. Series: Economic Sciences - Ekonomika. Upravlinnia. Innovatsii. Serii: Ekonomichni nauky*. No 1. Retrived from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2018_1_12 [In Ukrainian]

12. Savitska O. P., Savitska N. V., Kulyniak I. Ya. (2012). Formuvannia turystychnoi pryvablyvosti terytorii [Formation of tourist attractiveness of territory]. *Scientific Bulletin of the National Forestry University of Ukraine: a collection of scientific and technical works - Naukovyi visnyk Natsionalnoho lisotekhnichnoho universytetu Ukrainy: zbirnyk naukovo-tekhnichnykh prats*. No 22.15, 148–154. [In Ukrainian]

13. Skarha O. O. (2018). Napriamy intehratsii Ukrainy v svitovyi rynek turystychnykh posluh v umovakh hlobalizatsii [Directions of integration of Ukraine into the world market of tourist services in the conditions of globalization]. *Economical space - Ekonomichniyi prostir*. No 130, 36–49. 1 [In Ukrainian]

Vydavatel:
Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. , Česká republika
International Economic Institute s.r.o. Praha, České republika

Magazín
Věda a perspektivy

№ 9(28) 2023

Podepsáno k tisku ze dne 22. Zář 2023

Formát 60x90/8. Ofsetový papír a tisk

Headset Times New Roman.

Mysl. tisk. oblouk. 8.2. Náklad 100 kopií.